

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la unele măsuri
de asigurare a procesului de exproprierie pentru lucrările declarate de utilitate
publică de interes național prin Legea 18/2025

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
<i>2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ</i>
Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul prevederilor Legii nr. 18/2025 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe și Legii exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.
<i>2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative</i>
Îmbunătățirea condițiilor de trai, inclusiv sporirea mobilității prin sisteme de transport eficiente, durabile și sigure reprezintă unul din obiectivele Strategiei Naționale de Dezvoltare Moldova Europeană 2030, obiective care pot fi atinse prin implementarea proiectelor de reabilitare, modernizare și construcție a drumurilor publice. În context, în conformitate cu prevederile Legii nr. nr. 18/2025 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri publice naționale, inclusiv a punctelor de trecere a frontierei de stat cu infrastructurile conexe, au fost declarate de utilitate publică de interes național lucrările de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor publice naționale: R34 <i>Hîncești – Leova – Cahul – Giurgiulești</i> (sectorul Hîncești – Cantemir și sectorul Cahul – Giurgiulești), G88 <i>Cornești – Boghenii Noi – Năpădeni – M5</i>, G86 G88 – <i>Dereneu – G85</i>, G35 R14 – <i>Țepilova – Vanțina – Căinarii Vechi</i>, G33 R12 – <i>Mîndîc – Zgurița – Mărculești – R13</i> (sectorul Căinarii Vechi – Izvoare și sectorul Trifănești – R13), L163 <i>Trifănești – Alexandrovca – Izvoare</i>, G131 R35 – <i>Bobocica – G132</i>, G132 R35 – <i>Baimaclia – Taraclia de Salcie – R32</i> (sectorul Tartaul – Baimaclia), G133 G132 – <i>Tartaul – Gotești – R34</i>, R1 <i>Chișinău – Ungheni – frontiera cu România</i> (sectorul Zagarancea – frontiera cu România), inclusiv punctul de trecere a frontierei de stat cu infrastructura conexă, M3 <i>Chișinău – Comrat – Giurgiulești – frontiera cu România</i> (sectorul M3.1 – punctul de trecere a frontierei cu România), M3.1 <i>Giurgiulești – frontiera cu Ucraina</i>, inclusiv punctul de trecere a frontierei de stat cu infrastructura conexă, Drumul de ocolire a satului Giurgiulești (conexiunea dintre drumurile M3 – R34) cu zona de parcaj pentru transportul marfar și M1 <i>frontiera cu România – Leușeni – Chișinău – Dubăsari – frontiera cu Ucraina</i> (sectorul frontiera cu România – M2 și sectoarele II și III ale centurii mun. Chișinău). Subsecvent, Guvernul, în numele statului, urmează să întreprindă măsurile de rigoare în vederea exproprierii bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică de interes național.
3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Scopul proiectului este asigurarea și realizarea procesului de expropriere pentru a putea iniția executarea lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor naționale declarate de utilitate publică prin Legea nr. 18/2025.

În acest sens, proiectul prevede următoarele:

- împuternicirea Î.S „Administrația de Stat a Drumurilor” în proces de reorganizare să asigure externalizarea serviciilor pentru:
 - efectuarea complexului de lucrări cadastrale (identificarea bunurilor proprietate privată, delimitarea proprietății publice, corectarea erorilor comise la atribuirea terenurilor proprietate publică, modificarea planurilor cadastrale, elaborarea proiectelor de organizare a teritoriului, elaborarea planurilor geometrice, inițierea și aprobarea lucrărilor de formare a bunurilor imobile);
 - evaluarea în scopul determinării cuantumului despăgubirilor pentru obiectele proprietate private supuse exproprierii;
 - elaborarea studiilor pedologice și întocmirea dosarelor de schimbare a categoriei de destinație a terenurilor;
 - instituirea interdicțiilor prevăzute la art. 9 alin. (1²) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999;
 - înaintarea propunerilor de expropriere către proprietarii obiectelor exproprierii, inclusiv,
- oferirea de către Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile către Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” în proces de reorganizare, a informațiilor grafice și textuale necesare pentru identificarea titularilor de drept a obiectelor afectate de procesul de expropriere și a accesului la resursele informaționale deținute în care se conțin datele respective;
- aprobarea componenței nominale a comisiilor pentru soluționarea întâmpinărilor expropriațiilor la propunerile de expropriere pentru lucrările de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri naționale (anexele nr.1 – nr. 77) și stabilirea modului de activitate a comisiilor pentru soluționarea întâmpinărilor;
- indicarea sursei de finanțare pentru lucrările cadastrale și de evaluare.

Totodată, ținând cont de complexitatea și importanța lucrărilor ce urmează a fi executate și pentru asigurarea realizării lucrărilor conform termenilor stabiliți se propune intrarea în vigoare a proiectului de hotărâre la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Subsidiar, remarcăm că pentru a facilita urgentarea etapei de avizare, consultare publică și expertizare a proiectului de hotărâre, anexele nr. 1-77, care prevăd componența nominală a membrilor comisiilor pentru soluționarea problemelor expropriațiilor legate de propunerile de expropriere pentru lucrările de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri naționale, au fost completate parțial, și urmează a fi completate până la promovarea proiectului, pe măsura recepționării reprezentanților consiliilor locale (câte 3 membri) de la toate unitățile administrativ-teritoriale (indicate în anexele 1-77).

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Nu au fost examinate.
4. Analiza impactului de reglementare
<i>4.1. Impactul asupra sectorului public</i>
Proiectul nu are impact direct asupra sectorului public. Consecutiv, construcția, reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor naționale va duce la îmbunătățirea infrastructurii de transport, facilitând mobilitatea și reducând timpul de călătorie. Acest lucru poate stimula dezvoltarea economică regională, atrăgând investiții și creând locuri de muncă.
<i>4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</i>
Implementarea proiectului va necesita mijloace financiare care, conform prevederilor proiectului, vor fi acoperite din sursele Fondului rutier, fără alocarea resurselor financiare suplimentare din bugetul de stat. Mijloacele financiare respective rezidă în cheltuielile ce reies din procedurile de identificare, delimitare, formare și evaluare a bunurilor imobile. Cuantumul acestor cheltuieli urmează a fi determinate ulterior în procesul de realizare a măsurilor necesare implementării proiectului de hotărâre propus spre examinare.
<i>4.3. Impactul asupra sectorului privat</i>
Proiectul prevede instituirea interdicțiilor prevăzute la art. 9 alin. (1 ²) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999 pe terenurile/construcțiile, situate pe amplasamentul lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere. Consecutiv, proprietarii obiectelor exproprierii vor primi notificări cu propuneri de expropriere, pentru despăgubiri echitabile, calculate pe baza rapoartelor de evaluare.
<i>4.4. Impactul social</i>
Impactul social al proiectului este unul indirect, întrucât intervenția propusă, are drept scop dezvoltarea infrastructurii de transport, iar sprijinul acordat pentru investițiile în infrastructura de transport va contribui pe termen lung la îmbunătățirea serviciilor publice de transport rutier, va stimula dezvoltarea economică regională, atrăgând investiții în diverse domenii ale economiei. Aceasta ar putea genera un impact pozitiv asupra accesului la locuri de muncă și facilitarea mobilității, îmbunătățind astfel calitatea vieții pentru utilizatorii transportului rutier și infrastructurii de transport. Prin urmare, dezvoltarea infrastructurii de transport poate aduce beneficii economice și de mobilitate, contribuind la o dezvoltare socio-economică mai durabilă.
<i>4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal</i>
Nu este aplicabil.
<i>4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen</i>
Nu este aplicabil.
<i>4.5. Impactul asupra mediului</i>

Proiectul nu are impact direct asupra mediului. Totodată, la construcția, reabilitarea, modernizarea și extinderea drumurilor naționale vor fi respectate prevederile cadrului normativ din domeniul mediului.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Proiectul va contribui la realizarea obiectivelor stabilite pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
<i>5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională</i>
Proiectul nu transpune acte ale UE.
<i>5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE</i>
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern va fi supus consultărilor publice și avizărilor de către entitățile publice de resort în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Proiectul va fi avizat cu următoarele instituții: - Ministerul Finanțelor; - Agenția Geodezie Cartografie și Cadastru; - Agenția Proprietății Publice (inclusiv Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”); - Congresul Autorităților Locale din Moldova. Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului și proiectul hotărârii de Guvern poate fi accesat pe portalul web oficial al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și pe portalul guvernamental particip.gov.md. https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14053 În legătură cu faptul că nu toate autoritățile publice locale au reușit să desemneze consilieri pentru a fi incluși în componența nominală a Comisiilor pentru examinarea preîntâmpinărilor, lista deplină cu componența nominală a acestora va fi suplinită ulterior pe parcursul promovării proiectului.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de hotărâre va fi supus expertizei juridice și respectiv expertizei anticorupție în conformitate cu cerințele Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și rezultatele examinării acesteia au fost luate în considerație la definitivarea proiectului.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul nu contravine legislației naționale.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Implementarea va fi asigurată de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și de Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, în colaborare cu autoritățile administrației publice locale.

După implementarea acestui proiect va fi posibilă exproprierea terenurilor necesare și executarea nemijlocită a lucrărilor de construcție, reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor naționale menționate supra, ceea ce va influența pozitiv la ridicarea nivelului de trai al populației prin îmbunătățirea infrastructurii rutiere naționale, facilitând transportul de mărfuri și călători precum și dezvoltarea economică a țării.

Secretar general

Angela ȚURCANU